

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html)

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. oktobra 2006

Letnik 10, št. 68

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika68.doc](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika68.doc)

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika68.pdf](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika68.pdf)

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemaajo glasilo brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada te številke je 970 izvodov.

Ljudje

Upravni odbor Slavističnega društva Slovenije je na dopisni seji septembra 2006 sklenil podeliti nagrado Slavističnega društva Slovenije za leto 2006

Ivani Mariji Potočnik za življenjsko delo

Iva Potočnik je bila od leta 1968 profesorica slovenščine na osnovni šoli na Prevaljah. Vodila je oddelek za odrasle, bila mentorica študentom na praksi in zunanja ocenjevalka. S sestavljanjem izvirnih in ustvarjalnih nalog je sodelovala pri tekmovanju za Cankarjevo priznanje in na seminarju mentorjev CT. Njeni učenci so na državnem tekmovanju osvojili več kot deset zlatih Cankarjevih priznanj in celo prvo mesto, uspešni so bili tudi na Srečanju mladih raziskovalcev Slovenije. Petindvajset let je bila mentorica šolskemu glasilu Vigred, ki je bilo štirikrat med najboljšimi v Sloveniji. Delovala je v Slavističnem društvu Koroške, v organih šole in sindikata, pri Bralnem društvu Slovenije in v Sekciji za zbiranje in raziskovanje slovenske slovstvene folklore pri Slovenskem svetovnem kongresu. Vodila je šolski aktiv slovenistov, študijsko skupino za slovenščino na Koroškem, pripravljala predloge učnega načrta za slovenščino v devetletki in se angažirala pri presoji kriterijev ocenjevanja ter pripravi elektronskega slovarja. Izvajala je seminarje za učitelje zamejskih šol, iz vsega naštetega objavljala in si pridobila naziv multiplikator ZRSŠ za slovenščino in naziv svetnice. Iva Potočnik je predana, ustvarjalna in marljiva slovenistka. — **Darinka Rosc**, ZRSŠ, OE Slovenj Gradec, in **Vlado Pirc**, ZRSŠ, OE Kranj

Darinki Ambrož kot odlični učiteljici slovenščine

Darinka Ambrož je profesorica slovenščine na Gimnaziji Jožeta Plečnika v Ljubljani. To ni le njena služba, ampak njen način življenja in poslanstvo, o čemer pričajo mentorstva dramskim krožkom, šolskim glasilom, literarnim tekmovanjem in raziskovalnim nalogam. Darinka Ambrož svojih izkušenj in širokega znanja ne deli samo svojim dijakom, ampak tudi kolegom. Je predavateljica na seminarjih za učitelje, na študijskih delavnicah, avtorica didaktičnih modelov, soavtorica priročnikov za učitelje, sodelavka v skupinah za učno načrtovanje, mentorica študentom slovenistike na pedagoški praksi in vzorčna učiteljica, ki svoj način poučevanja z uspehom pokaže tudi zunaj naših meja. Vse te pridobitve »minulega dela« uporabljata v zadnjih letih kot avtorica oz. soavtorica srednješolskih učbenikov. Na pragu besedila in Branja ter kot članica Predmetne maturitetne komisije za slovenščino. Učitelj v svojem profesionalnem razvoju napreduje skozi več stopenj. Prav na vrhu je učitelj ekspert, ki pri poučevanju ne sledi le svojemu strokovnemu znanju, pač pa ga podaja skozi optiko požlahtnjene intuicije, tako da prisluhne svojemu občutku za situacijo in naslovnike. Za to so potrebne tudi posebne človeške lastnosti, strpnost, empatija, občutek za dobro in lepo in za predajanje tega drugim. Vse to ima prof. Darinka Ambrož, nedvomno ena najodličnejših sodobnih učiteljic slovenščine. — Red. prof. dr. **Boža Krakar Vogel**, FF v Ljubljani

Irmu Kern Slapar kot odlični učiteljici slovenščine

Irma Kern Slapar poučuje slovenščino in angleščino na različnih stopnjah zahtevnosti. Pedagoške ure izvaja ustvarjalno in kvalitetno, kar dosega s strokovno poglobljenim delom in tankočutnim odnosom do dijakov. Po eni strani se ukvarja z dijaki, ki imajo manjše sposobnosti za učenje, istočasno pa nadpovprečnim omogoča hitrejšo napredovanje. To dokazujejo uspehi njenih dijakov pri zaključnem izpitu in poklicni maturi ter zlata in srebrna priznanja na Cankarjevem tekmovanju. Poleg dodatnega dela na šoli je uspešno sodelovala z Zavodom za šolstvo, Filozofsko fakulteto, Državnim izpitnim centrom in Slavističnim društvom. Organizirala je slovenski slavistični kongres 1997 v Kranju in srečanja s pomembnimi slovenskimi literati in teoretiki. Pridobila je naziv višja predavateljica za predmete poslovno sporazumevanje v angleščini, poslovno sporazumevanje v slovenščini in strokovna terminologija v tujem jeziku. Iz angleščine je v slovenščino je prevedla več priročnikov za maturo in domače branje, med drugim tudi vodnik po romanu *Zločin in kazen*, ki je bil letošnji maturitetni roman. Ob vseh nalogah, ki jih zavzeto opravlja, vedno znova preseča njena odprtost za nove izzive in hkrati odprt, topel in človeški pogled na sodobni svet in reševanje problemov v njem. — Ravnateljica šole mag. *Lidija Grmek Zupanc*

Urški Perenič za uspešen diplomski študij

Urška Perenič s Prema pri Ilirski Bistrici se je odločila, da za diplomsko delo ne bo potrebovala absolventskega staža in da jo bo napisala in zagovarjala kar v četrtem letniku. To ji je uspelo v tej meri, da je del diplomske naloge objavila v Slavistični reviji in bila predlagana za fakultetno študentsko Prešernovo nagrado. Tema diplomskega dela, ki ga je prijavila na oddelku za slovenistiko in na oddelku za nemcistiko, so bili slovensko-nemški odnosi na primeru koroškega pisatelja Josefa Perkoniga. Poglobila v doslej nepoznane korespondenčne vire avtorja s slovenskimi kulturniki, ki jih je odkrila v celovškem deželnem arhivu. Ni treba poudarjati, da je med študijem blestela z najvišjimi ocenami in bila Zoisova štipendistka. Študijsko strast je potrdila z vpisom na podiplomski študij, kjer raziskuje žensko avtorstvo in oblikovanje nacionalnega literarnega sistema; iz tega tudi že objavlja v znanstvenem tisku, npr. o nemškem opusu Luize Pesjak. Neverjetno delavnost izpričuje Urška Perenič z vzporedno asistentsko službo na slovenski gimnaziji in trgovski akademiji v Celovcu, z angažmajem pri raziskovalnih in publicističnih projektih in simpozijih v Avstriji, pisanjem spremnih besed k leposlovnim knjigam, z redakcijskim delom za angleško-slovenski slovar in s predavanjem na seminarju SJLK za tujce. Zelo obetavno! — Red. prof. dr. *Miran Hladnik*

Častni član Slavističnega društva Slovenije **France Novak**

Dr. France Novak (rojen 1934) je s svojim dolgoletnim in raznolikim jezikoslovnim delom pustil vidne sledove na področju slovenistike. Domala vsa njegova poklicna pot je povezana z Inštitutom za slovenski jezik Frana Ramovša, s katerim še vedno sodeluje. Je soavtor in sourednik prve in druge knjige Slovarja slovenskega knjižnega jezika. Sodeloval je pri pripravi različnih zgodovinskih slovarjev, zlasti pa pri pripravljanih delih za Slovar jezika slovenskih protestantskih piscev. Mednje spada tudi izdelava podrobne zamisli slovarja, ki je predstavljena v poskusnem snopiču. V tesni povezavi s slovarskim delom je teklo njegovo raziskovalno delo, ki razkriva več interesnih področij. Najpogostejše so leksikološke raziskave, pri katerih posebej izstopajo pomenoslovne teme, sledijo jim funkcijskozvrstne (zlasti raziskave poslovnega in uradnega jezika) ter raziskave z jezikovnozgodovinskega področja. Rezultat Novakovega intenzivnega raziskovalnega dela je veliko število razprav, ki so izhajale v revijah in simpozijijskih zbornikih, pa tudi dve monografiji, od katerih ima zlasti monografija iz leta 2004, ki je namenjena obravnavi večpomenskosti v jeziku slovenskih protestantskih piscev, veliko uporabno vrednost za slovaropisje. Posebno dragocena so njegova spoznanja o slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja, ki ga je raziskoval kot sistemsko celoto. Zanesljivost jim zagotavlja uporaba pronicljive analitične metode ter opiranje na trdne gradivske temelje. Marsikatera njegovih ugotovitev odločilno spreminja dosedanja način razumevanja in videnja pojavov.

Bogato jezikoslovno znanje mlajšim rodovom posreduje pri pedagoškem delu, ki ga opravlja na več fakultetah in na različnih slovenskih univerzah. Študente seznanja s slovenskim knjižnim jezikom, predava pa tudi poslovno in uradno komuniciranje. Rezultat načrtnega raziskovalnega dela in dolgoletnih pedagoških izkušenj je tudi teoretično in metodološko izpopolnjeni učbenik, namenjen poučevanju jezikoslovnega dela poslovnega in uradnega komuniciranja. Kot pedagog skuša pri študentih doseči kakovostno jezikovno znanje, nujno potrebno za uspešno opravljanje poklica. V zvezi z različno problematiko slovenskega jezika se je pogosto tudi javno oglašal.

France Novak je vsestransko aktiven član Slavističnega društva Slovenije: kot dolgoletni član upravnega odbora, kot predsednik društva (v letih 1992 do 1995) in kot zavzet in zanesljiv sodelavec pri številnih akcijah in nalogah, ki jih je vodilo društvo. Med drugim je bil urednik povzetkov za 13. mednarodni slavistični kongres, ki je leta 2003 potekal v Ljubljani. V času njegovega predsednikovanja se je (tudi po njegovi zaslugi) okrepilo sodelovanje z zamejskimi slavisti, urejeno je bilo samostojno članstvo v Mednarodnem slavističnem komiteju, po novi zakonodaji je bil urejen pravni status društva, ustaljeno je bilo izhajanje zbornikov ob slovenskih slavističnih zborovanjih, kongresih in drugih dejavnostih, okrepljena je bila skrb za jezik pri oblastvenih organih, v okviru zborovanj je zaživelo predstavljanje slovenističnih publikacij, zaživela ali okrepila so se nekatera strokovna srečanja.

Predlagatelji ne moremo obiti njegovih osebnostnih potez. S svojo dolensko obarvano prijaznostjo je vedno pripravljen tovariško pomagati kolegom, a istočasno ostati dosleden pri svojih strokovnih stališčih. — Izr. prof. dr. **Zoltan Jan**, Univerza v Trstu, izr. prof. dr. **Majda Merše**, ZRC SAZU, izr. prof. dr. **Marija Stanonik**, ZRC SAZU, Ljubljana, 13. 7. 2006

Na predlog Slavističnega društva Slovenije je **Boža Krakar Vogel** dobila nagrado Republike Slovenije na področju šolstva za leto 2006. Slovesna podelitev bo 4. okt. 2006 ob 18.00 v Grand hotelu Union na Miklošičevi 1 v Ljubljani.

Iščemo naslov nove članice **Mojce Šorli Ahačič** – na pomoč.

Častni člani **Alenka Glaser**, **Dušan Moravec**, **Jože Šifrer**, **Martin Silvester**, **Bruno Hartman**, **Joža Mahnič**, **Martina Orožen**, **Janko Čar**, **Berta Golob**, **Janez Zor**, **Boris Paternu**, **Marija Pirjevec** so se zahvalili za povabilo na kongres, lepo nas pozdravljajo in kongresu želijo uspešen potek.

Cankarjevo 2007

Razpis

Slavistično društvo Slovenije in Zavod Republike Slovenije za šolstvo tudi v šolskem letu 2006/2007 vabita učence 8. in 9. razreda devetletke ter dijake srednjih šol in njihove mentorje na tekmovanje v znanju slovenščine. Mladi se bodo lahko pomerili na štirih zahtevnostnih stopnjah. Šolska tekmovanja bodo potekala hkrati po vseh šolah v torek, 6. februarja 2007, ob 13.30. Učenci in dijaki bodo reševali naloge, ki jih zanje pripravljamo na Zavodu RS za šolstvo v sodelovanju z učitelji praktiki. Šole morajo poslati najkasneje do 19. januarja 2007 pedagoškemu svetovalcu na območno enoto ZRSŠ prijavo tekmovalcev (po stopnjah) in natančen naslov šole. Vseslovensko tekmovanje, organizirano po območjih organizacijskih enot Zavoda RS za šolstvo oziroma slavističnih društev, bo v soboto, 17. marca 2007, ob 9.00. Šole po izpeljanih šolskih tekmovanjih najkasneje do 1. marca 2007 prijavijo na naslove območnih enot ZRSŠ po tri oziroma ustrezno število na vsaki zahtevnostni stopnji najbolje uvrščenih tekmovalcev za vseslovensko tekmovanje (Pravilnik o tekmovanju za Cankarjevo priznanje, 19. člen). V šolskem letu 2006/2007 je naslov tekmovanja **Kratka zgodba dvajsetega stoletja**. Z letošnjim razpisom tekmovanja za Cankarjevo priznanje želimo usmeriti pozornost mladih bralcev v različna kratka besedila slovenskih literatov, ki so ustvarjali v 20. stoletju.

Na tekmovanju bodo učenci in dijaki reševali naloge objektivnega tipa iz jezika in književnosti (45 min.) in pisali nalogo (90 min.). Preverjanje bo povezano z dano literaturo. Dodatne informacije dobite na Slavističnem društvu Slovenije (Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana), na organizacijskih enotah Zavoda RS za šolstvo in

pri koordinatorju — **Vlado Pirc**, ZRSS, OE Kranj, Stritarjeva 8, 4000 Kranj;
vlado.pirc@zrss.si.

Kolegice in kolege hkrati vabimo, da se udeležijo seminarja mentorjev našega tekmovanja, ki bo konec novembra. Prijavite se na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica_seminarCT.html oziroma na naslov Slavističnega društva Slovenije. Zadnji rok za prijavo je 31. 10. 2006. Mentorji naj na prijavnici navedejo, za katero stopnjo tekmovanja pripravljajo tekmovalce. Vsem, ki boste kakorkoli sodelovali pri izvedbi tekmovanja, predvsem pa tekmovalcem, želimo, da bi pri svojem delu imeli veliko zadovoljstva in bili kar najuspešnejši.

Razpis tekmovanja, Pravilnik o tekmovanju za CP in dodatna pojasnila so oz. bodo objavljeni na spletni strani Zavoda RS za šolstvo, predmetna skupina za slovenščino, Cankarjevo tekmovanje: <http://www.zrss.si/>. Aktualne informacije so tudi na spletni strani Slavističnega društva Slovenije, <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html>.

Pomembno! V okrožnici je navedeno samo temeljno gradivo. Podrobnejši (popolni) razpis za vse štiri tekmovalne stopnje (naslovi tekmovalnih sklopov, gradivo za učence in dijake, gradivo za mentorje in priporočila mentorjem) je na spletnih straneh Zavoda RS za šolstvo in Slavističnega društva Slovenije (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/razpisCT_2007.doc).

Novost! V letošnjem letu bo v okviru Cankarjevega tekmovanja potekal tudi Cankarjev literarni festival, namenjen drugačnim pristopom h književnosti. Letošnja tema bo Književnosti in film: mentorji in dijaki se bodo seznanjali z razlikami in podobnostmi med literarnim in filmskim upodabljanjem, filmskimi uprizoritvami slovenskih književnih del ter se učili pisanja scenarijev po literarni predlogi. Končni izdelki, scenariji po literarni predlogi, bodo predstavljeni na zaključni prireditvi CT, najboljši pa bodo tudi nagrajeni. Tej novosti bo na seminarju mentorjev letos namenjena scenaristična delavnica, ki se bo vrednotila tako kot sodelovanje v drugih delavnicah. Seminar bo pripravil Klemen Lah.

Priloga za učence in mentorje v osnovni šoli

Ivan Cankar: Sova. *Zbrano delo*, 21. knjiga. Ljubljana: DZS, 1974.

Ivan Cankar: Jutranji gost. *Zbrano delo*, 23. knjiga. Ljubljana: DZS, 1975.

Zofka Kvedrova: Misterij žene. *Odsevi iz pripovednih in dramskih del*. Ljubljana: MK, 1970.

Milan Pugelj: V letih nerodnih, Zimska pot, Osat, Vrane. *Mali ljudje*. Ljubljana: Karantanija, 1998.

Prežihov Voranc: Tri pisanke. *Zbrano delo*, 3. knjiga. Ljubljana: DZS, 1971.

Prežihov Voranc: Listnica uredništva. *Zbrano delo*, 9. knjiga. Ljubljana: DZS, 1973.

Ciril Kosmač: Kruh. *V gaju življenja*. Ljubljana, MK, 1989.

Lojze Kovačič: Učiteljica, Dijaški dom. *Ljubljanske razglednice*. Ljubljana: Gyrus, 2003.

Tone Partljič: Hotel sem prijeti še luno, Nevarne politične teme, "Pogled z domačega praga" ali dialektika, Profesor Stopar prihaja, Dama iz Šanghaja, Francijeve ščuke, Ata in čebele, Sveče za Šempetrsko gorco. *Slišal sem, kako trava rase*. Ljubljana: MK, 1990.

Igor Bratož: Café do Brasil. *Čas kratke zgodbe*. Ljubljana: Študentska založba, 1998. — Pripravili **Iva Potočnik**, OŠ Frana Goloba Prevalje, dr. **Blanka Bošnjak**, Pedagoška fakulteta Maribor, in **Vlado Pirc**, ZRSS, OE Kranj.

Priloga za dijake in mentorje v srednji poklicni šoli, II. stopnja

Ciril Kosmač: *V gaju življenje*. Ljubljana: MK, 1989. — Pripravili **Mirjam Podsedenssek**, ZRS, OE Nova Gorica, in **Katja Lasbaher**, SŠER, Ljubljana.

Priloga za dijake in mentorje v srednji šoli (A- in B-stopnja), IV. stopnja

Andrej Blatnik: *Zakon želje*. Ljubljana: Študentska založba, 2000 (Beletrina). — Pripravila **Mira Hedžet Krkač**, ZRSS, OE Koper in SEPŠ Koper.

Priloga za dijake in mentorje v srednji šoli (A- in B-stopnja), IV. stopnja

Čas kratke zgodbe: antologija slovenske kratke zgodbe. Ljubljana: Študentska založba, 1998 (Beletrina). Povsod pridejo v poštev tudi druge izdaje. — Pripravila **Valentina Kobal**, SETŠ Nova Gorica.

Cankarjev literarni festival

V razpravo pošiljam besedilo za novačenje mentorjev, ki bi sodelovali na letošnjem CLF.

1. Čeprav smo govorili, da bi se omejili le na srednjo šolo, po krajšem premisleku za to ne vidim pravega razloga, razen v primeru prevelikega števila prijav mentorjev – a tega se nam prvo leto, ap tudi kakšne naslednje, najbrž ni bati.
2. Pri izboru literarnega dela, po katerem naj bi bil prirejen scenarij, ostajam v dvomih: naj ponudimo Visoško kroniko (morda Alamuta) in/ali slovensko literarno delo po izboru skupine. Je še kakšen drug literarni predlog?
3. Stopam v stik z organizatorji scenarističnih delavnic, ki bi nam lahko pomagali pri organizaciji delavnice/seminarja in oblikovanju komisije, ki bi izbirala in nagradila najboljše scenarije. Več o tem, ko mi vrnejo odgovor.
4. Vse, ki so za to zainteresirani, vabim na krajši koordinacijski sestanek v četrtek ali petek na slavističnem kongresu v Zagrebu. Več o tem, ko bomo vedeli, kdaj smo tam in kdaj bomo imeli čas (predlagam večerne ure). — **Klemen Lah** (klemnov@email.si), 21. sept. 2006

Cankarjev literarni festival je ustanovljen kot spremljevalni program vsakoletnega tekmovanja za Cankarjevo priznanje. Njegov pglavitni namen je odpiranje prostora za drugačne pristope in poglede na književnosti ter vzpodbujanje ustvarjalnosti.

Vsako leto bo za Cankarjev literarni festival izbrana nova tema, ki bo določala celoten potek in izvedbo. Za letošnje leto je izbrana tema Slovenska književnost in film. Mentorji in dijaki bodo preučevali razmerje med (slovensko) literaturo in filmom, spoznavali slovenska in tuja literarna dela, ki so bila uprizorjena na filmskih platnih/gledaliških odrih, se učili adaptacije literarnih del v filmski scenarij, spoznavali delo scenarista ipd. (v prihodnjih letih načrtujemo teme, ki bodo književnost povezovala s stripom, parodijo, svetovnim spletom, gledališčem, šolskim poukom ipd.).

Potek festivala. Jeseni bosta, sočasno s seminarjem za Cankarjevo tekmovanje, organizirana tudi delavnica in seminar, na kateri bodo prijavljeni šolski mentorji pridobili znanje (in točke) za izvedbo priprav. Ker bo letošnje število prijav omejeno, prosimo vse zainteresirane, da prijavo pošljejo do 15. oktobra 2007 na e-naslov klemen.lah@email.si ali poštni naslov SDS, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana. Priprave in delo na šolah bo potekalo skupinsko in projektno; mentorji bodo vodili in usmerjali manjše skupine štirih do šestih dijakov (predvidoma naj bi vsak mentor vodil eno skupino). Skupina bo morala do 15. aprila 2007 oddati scenarij, prirejen po romanu Ivana Tavčarja *Visoška kronika* ali scenarij, prirejen po slovenskem književnem delu, ki si ga je skupina izbrala sama.

Nagrade. Najboljši scenariji se bodo potegovali za zlato, srebrno ali bronasto priznanje v obliki posebej za to priložnost oblikovane skodelice kave. Vsi scenariji bodo predstavljeni na zaključni prireditvi Cankarjevega tekmovanja.

Slovenščina na maturi (nadaljevanje)

Pazljivo sem prebrala pripombe k maturi Igorja Saksida. Upam, da bo sprožil še kakšen odziv med praktiki. Moje razmišljanje in pripombe je spodbudil s kritiko "enoravninskosti" pri ocenjevanju slovenščine. Soglašam z njim, da pri uravnilovki izgubljajo tako najboljši kot slabši dijaki, le da bi dodala: ne, izgubljajo/-mo vsi, ker je pouk slovenščine zaradi tega slabši. Kako naj argumentiram takšno trditev?

Zaradi enoravninskosti smo se premalo posvečali diferenciaciji pouka – notranji in zunanji pri obravnavi snovi in ocenjevanju. Pri pouku tujih jezikov npr. sodelujejo rojeni govorci, ki izboljšujejo dijakov govorni jezik in popravljajo njegove pisne izdelke. Z dijaki delajo na zunaj diferencirano po različnih ravninah, pri pouku pa so skupine bolj homogene in zato omogočajo kvalitetnejše delo. Različni predmeti, kot so zgodovina, sociologija idr., imajo za maturo seminarske naloge in temu namenjene šolske ure za njihovo pripravo, kar omogoča kvalitetnejše delo s posameznimi dijaki.

Veliko več pozornosti kot diferenciaciji smo pri slovenščini posvetili iskanju meril za objektivno ocenjevanje in literaturo spravili v maturino Prokrustovo posteljo. Namesto da bi razvijali dijakovo (tudi) osebno recepcijo literarnega dela in ga spodbujali, da jo samostojno (in tudi izvirno) izrazi, ga učimo, kako razumeti

navodila, jih upoštevati in se eksplicitno izraziti, da bo dobil točke. Ocenjevalci smo se jih morali naučiti poiskati. Ali so točke res tako pomembne?

Igor Saksida je napisal: "V vseh teh letih nisem slišal niti enega prepričljivega argumenta za enoravninskost". Razumljivo da ne, saj pri enoravninskem in objektivnem ocenjevanju slovenščine ne gre za strokovno utemeljevanje, temveč takojšnjo podređitev pragmatičnim okoliščinam. Matura je državi omogočila omejevanje vpisa na univerzo in to, da že vsa leta plačujejo šolnino navidezno izredni študenti, zato mora ocenjevanje (tudi pri slovenščini) dobiti videz enakosti, objektivnosti in s tem legitimnosti.

Menim, da smo veliko časa, sredstev in moči porabili na nepravi poti. Možnosti za izboljšanje vidim v iskanju diferenciacije pouka in drugačnih možnosti za ocenjevanje. Spominjam pa se, da smo praktiki že l. 1993/94, tj. pred prvo poskusno maturo, imeli pomisleke proti enoravninskosti in takšnemu ocenjevanju. V tem trenutku bi morali uporabiti učenje na napakah. Ali smo za kaj takega dovolj samozavestni? — **Marija Mercina** (natasa.tusek@guest.arnes.si), 18. sept. 2006

Da ne bomo preveč zašli pri razglabljanjih o uravnilovki in preveliki zahtevnosti itd., velja obuditi malo zgodovinskega spomina na vse aktivnosti, s katerimi so prvi člani maturitetne komisije (sam nisem bil med njimi) dosegli pri slovenščini samo eno, vendar višjo raven. Matematiki so uspeli, da so jim priznali dve ravni zahtevnosti, sledili so jim še tuji jeziki, slovenisti pa so z velikim težavami in po vsemogočih bojih in spopadih, v katerih so navajali tako prepričljive argumente za enoravninskost, da so dokazali, kako je znanje pri slovenščini enako pomembno za vse maturante, vendar naj se jih stimulira tako, da se vsem prizna višja raven. Pri preračunavanju ocen in toč v skupno oceno na maturi so torej rezultati pri slovenščini več vredni kot npr. pri matematiki na nižji zahtevnostni stopnji (in enakovredni le s tistimi nekaj procentov maturantov, ki se odločijo za matematiko na višji stopnji – in bili uspešni). Upam, da praktiki tega niso pozabili pri motivaciji maturantov, in da bo ostala strokovna javnost to upoštevala pri svojih ambicijah. Slovenisti sicer nimamo prav posebno poglobljenega znanja iz statistike, toda če znamo še kaj gimnazijske matematike iz naših časov (izpred 40-ih let, ko smo imeli tudi eno poglavje iz kombinatorike in statistike), se zdijo navedbe kolege Saksida vprašljive, saj ni razvidno, kako navedeno povprečje vključuje višjo in nižjo zahtevnostno stopnjo. Pri analizi maturitetnih rezultatov je namreč precej več podatkov, kot jih povzema dnevno časopisje, predvsem pa je definirano njihovo zajemanje in vpliv na rezultat (trije fižolčki v kupčku iz nekaj sto pol, ni isto kot trije fižolčki v kupu več tisoč poln in na stotisoče točk).

In ker smo vsi pametni, naj pristavim še svoj piskrček. Zame je pri slovenščini na maturi najbolj sporno preverjanje jezikovnih kompetenc, ki se deloma zgleduje po anglosaških modelih (razumevanje besedila je pri njih smiselno, ker se morajo praktično pri vsaki besedi naučiti na pamet pisavo in izgovorjavo), deloma naseda floskulam o praktični pismenosti, deloma preverja terminologijo, predvsem pa premalo vrednoti praktično uporabo pridobljenega jezikoslovnega znanja.

Dejanske jezikovne kompetence, ki se pokažejo pri pisanju eseja, se tu manj kot minimalno upoštevajo in komajda vplivajo tudi na oceno pri izpitni poli, ki preverja jezikovno znanje (večinoma se šteje za pravilen odgovor o jezikoslovnih pojavih tudi tako pisanje, ki ni niti spominja ne na knjižno slovenščino). V praksi to pomeni, da maturant oziroma slovenski izobraženec, ki dela grobe pisne in pravopisne napake, pri slovenščini lahko dobi prav dobro oceno. Druga katastrofa je obseg literarnovedne snovi. Če se prav spominjam, naj bi gimnazijec v vseh štirih letih spoznal 60 del iz vse slovenske in svetovne književnosti, vendar je sistem mature tak, da se mu celo s temi minimalističnimi zahtevami ne splača ukvarjati. Esej bo pisal iz maturitetnega sklopa, ki vsebuje le par del, pa še teh mu ne bo treba prebrati, ker bo šel na gledališko predstavo, prebral v te namene prirejene uvode, ali kaj prekopal s spletnih strani. Vse ostalo znanje bi mu morda prišlo prav na ustnem delu, vendar je še tu tako skromno ovrednoteno, da se s tem res ne splača zgubljeni časa (le dve od treh vprašanj sta literarni, večji vpliv kot literarnovedno znanje pa ima branje in govorni nastop, vse skupaj pa predstavlja le 20 odstotkov ocene pri slovenščini). — *Zoltan Jan* (Zoltan.Jan@siol.net) 20. sept. 2006

Kronika vabil, prireditev, dogodkov, vmes še kakšen aktualen poziv ali razpis

Slovensko društvo za primerjalno književnost (SDPK) vas vabi na 4. Mednarodni komparativistični kolokvij z naslovom *Zgodovina in njeni literarni žanri*. Kolokvij bo v Poročni dvorani pri hotelu Maestoso v Lipici, in sicer v četrtek, 7. septembra 2005, od 15. 00 do 18.00, in petek, 8. septembra, od 9.30 do 13.00. Večina predavanj bo v angleščini, poskrbljeno pa bo za vzporedno projekcijo slovenskih prevodov. Slovenske in angleške povzetke najdete na spletni strani <http://www.zrc-sazu.si/sdpk>.

Četrtek 7. septembra

John Neubauer (Amsterdam): *Zgodovinopisje literarne zgodovine*

Igor Škamperle (Ljubljana): *Družba, zgodovina in literarni pogled*

Lucia Boldrini (London): *Na meji novega izma*

Egon Pelikan (Koper): *Zgodovinski roman med nacionalno identiteto, ideologijami in "zgodovinskimi žanri"*

Petek, 8. septembra

Beata Thomka (Pécs): *Dekonstrukcija zgodovine in narativna identiteta*

Bart Keunen (Ghent): *Pojav meta-žanra: modernizacija romana*

Marijan Dovič (Ljubljana): *Zgodnje literarne artikulacije slovenske nacionalne zgodovine in "slovenski kulturni sindrom"*

Gašper Troha (Ljubljana): Zgodovinska drama in njena družbena vloga na Slovenskem pod komunizmom

Karl Stuhlpfarrer (Celovec): "1. april 2000": avstrijski film, ki je gradil narod

Gregor Pompe (Ljubljana): Zgodovina opere in zgodovinska opera — **Marijan Dovič** (Marijan.Dovic@zrc-sazu.si), 4. sept. 2006

Bralno društvo Slovenije bo letos mednarodni dan pismenosti 8. september obeležilo z dvema dogodkoma: v četrtek, 7. septembra, ob 16.00 v Štihovi dvorani Cankarjevega doma potekala okrogla miza z naslovom Nacionalna strategija za razvoj pismenosti in možnosti njenega udejanjanja.

7. 9. 2006:

Sonja Pečjak: Nacionalna strategija za razvoj pismenosti

Andrej Marušič: Vloga pismenosti pri ohranjanju zdravja

Lojze Ude: Vloga pismenosti pri razvijanju odgovornega družbenega in pravnega ravnanja

Meta Grosman: Vloga pismenosti pri vključevanju v EU

Manca Košir: Vloga pismenosti pri zagotavljanju pogojev za srečno življenje – kako branje osrečuje človeka

Alenka Kukovec: Vloga pismenosti v letalskem prometu

Marija Lubšina Novak: Vloga pismenosti pri zagotavljanju pogojev za uspešno izobraževanje (OŠ Brežice)

Milena Ivšek: Pobude ravnateljev za učinkovito udejanjanje strategije pismenosti

8. septembra bo na Filozofski fakulteti, predavalnica št. 34, potekal strokovni posvet z naslovom Nacionalna strategija za razvoj pismenosti in usposabljanje učiteljev za razvijanje pismenosti:

Sonja Pečjak: Nacionalna strategija za razvoj pismenosti

Meta Grosman: Mnenje učiteljev o znanjih, potrebnih za pouk pismenosti

Milena Ivšek: Ali je razvijanje pismenosti razvijanje ključnih zmožnosti?

Silva Novljan: Informacijska pismenost za uspešno vzgojno-izobraževalno delo

Vstopnine ni. Kontaktna oseba je mag. Vida Gomivnik Thuma

(vida.gomivnik@zrss.si). Nacionalna strategija za razvoj pismenosti je dosegljiva na <http://pismenost.acs.si/projekti/komisija> — **Meta Grosman**

(Meta.Grosman@ffuni-lj.si), 28. avg. 2006

V torek 12. septembra ob 19. uri vas vabimo na pogovor s pesnikom, kantavtorjem in prevajalcem Matejem Krajncem, ki ga bo vodila Simona Kopinšek. Želeli bi vas opozoriti še na naslednje dogodke in prodajne akcije:

Knjiga meseca septembra *Slovar simbolov* – znižana iz 16.690,00 na 3.990,00 sit.

Znani so nominiranci za Rožančevo nagrado: Andrej Blatnik (*Neonski pečati*), Mitja Čander (*Pokrajine proze*) in Drago Jančar (*Duša Evrope*). V četrtek 21.

septembra ob 19. uri vas vabimo na pogovor z Mitjo Čandrom, ki ga bo vodil Robert Titan Felix.

Knjigo Pokrajine proze je v mesecu septembru možno kupiti s 25 % popusta, ostali dve nominirani knjigi s 5 % popusta. Kupce, ki bi želeli kupiti knjige preko spletne trgovine Amazon.com obveščamo, da pri nas zbiramo naročila za nakup in vam zaradi paketnega naročanja omogočamo cenejšo nabavo knjig zaradi delitve poštnih stroškov. Naslednje naročilo načrtujemo v petek, 15. septembra 2006. — Literina knjigarna (info@zrcknjigama-litera.org), 8. sept. 2006

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja in Društvo Apokalipsa vabita na literarni večer. V torek, 19. septembra 2006, bo ob 19. uri v večnamenskem prostoru Knjižnice dr. Toneta Pretnarja predstavitev drobne, a bogate knjižice pesmi nobelovke **Wislawe Szymborske** *Trenutek*. O prevajalskem delu in o avtorici bo spregovoril dr. **Niko Jež**, nekaj pesmi bo v originalu prebrala Ana Žabkar, zbirko *Fraktal*, v kateri je knjiga izšla, bo predstavil član uredniškega odbora Janko Rožič, z gosti se bo pogovarjala Marija Maršič. Na predstavitvi bo knjigo možno tudi kupiti po promocijski ceni. — **Marija Maršič** (marija.marsic@guest.arnes.si), 14. sept. 2006

Od sto ljudi
je takih, ki vse vedo najbolje
– dvainpetdeset;

negotovih pri vsakem koraku
– skoraj vsi ostali;

pripravljenih pomagati,
če ne bo trajalo predolgo
– kar devetinštirideset;

zmeraj dobrih,
ker ne znajo drugače
– štirje, morda pet;

nagnjenih k občudovanju brez zavisti
– osemnajst;

ki živijo v stalnem strahu
pred nekom ali nečim
– sedeminsedemdeset;

usposobljenih za srečo
– kvečjemu nekaj več kot dvajset;

takih, ki vsak zase niso nevarni,
v množici pa podivjajo
– zanesljivo več kot polovica;

krutih,
kadar jih k temu prisilijo okoliščine
– bolje, da tega ne vemo
niti približno;

generalov po bitki
– le malo več
kot pred bitko;

takih, ki od življenja ne vzamejo ničesar razen stvari
– štirideset,
čeprav bi si želela, da se motim;

šepavih, bolnih
in brez luči v temi
– triinosemdeset,
prej ali slej;

umrljivih
– sto od stotih.

Število, ki se za zdaj ne spreminja.

(W. Szymborska, *Trenutek*, Ljubljana: Apokalipsa, 2005, str. 30)

Mednarodni inštitut za mladinsko književnost iz Osake na Japonskem (IICLO – International Institute for Children's Literature, Osaka, Japan) razpisuje 11. Grimmovo nagrado na področju teorije mladinske književnosti. Dosedanji dobitniki so K. Doderer, G. Klingberg, J. Fraser / S. Rorigoe, D. Escarpit, T. Bruggemann, J. Zipes, J. Perrot, P. Hunt in M. Nikolajeva. Kot zanimivost: nagrada znaša 1.000.000 jenov. Podrobnejše informacije so na spletni strani <http://www.iiclo.or.jp/english/english.htm> — *Milena Mileva Blažič* (milena.blazic@guest.arnes.si), 17. sept. 2006

[...] Druga tokratna priloga je vabilo na simpozij o slovenskem jeziku in kulturi v Porabju v sredo, 27.9. ob 11.00 v dvorani Slovenske matice v Ljubljani (Kongresni trg 8/I) ter na predstavitev romana **Franceka Mukiča** v porabskem narečju *Garaboncijaš* (Črnošolec), ki bo istega dne ob 17.00 v knjigarni Mohorjeve družbe na Nazorjevi ulici 1 v Ljubljani. Če bom že sam tega dne daleč na severu Evrope, naj vsaj ostale opozorim na to možnost primerjave položaja med dvema slovenskima manjšinama. — *Janez Stergar* (janez.stergar@guest.arnes.si), 21. sept. 2006

Društvo srbska skupnost vabi na cikel predavanj Razmišljanja o jeziku (O uporabi besed in zapisov). Predavatelji: **Vojko Gorjanc** (FF Ljubljana): O čem vse nam govori slovar; **Rajna Dragičević** (Filološka fakulteta Beograd): Slovarji srbskega jezika; **Drago Tešanović** (FF Banja Luka): Cirilica – kdo te sploh še mara? V četrtek, 28. 9. 2006, ob 18.00 v Mestnem muzeju, Gosposka 15, Ljubljana — *Durda Strsoglavec* (durda.strsoglavec@guest.arnes.si), 22. sept. 2006

Marja Boršnik (24. 1. 1906 – 10. 8. 1982)

Letos mineva 100 let od rojstva dr. Marje Boršnik in 60 let od ustanovitve knjižnice v Borovnici. Vabimo vas, da se nam pridružite na prireditvi in odkritju spominske plošče dr. Marji Boršnik na njeni rojstni hiši v soboto, 23. septembra 2006, ob 16. uri v dvorani Osnovne šole v Borovnici. — Občina Borovnica, Oš dr. Ivana Korošca Borovnica, Cankarjeva knjižnica Vrhnika, Krajevna knjižnica dr. Marje Boršnik Borovnica — *Matjaz Zaplotnik* (matjaz.zaplotnik@siol.net), 15. sept. 2006

Nagovor ob otvoritvi

Moja generacija literarnih zgodovinarjev Marje Boršnik že ni več osebno poznala, saj se je upokojila, še preden smo se vpisali na ljubljansko univerzo. Da je bila povprečnemu študentu v zavesti manj kot njeni moški kolegi, se ni čuditi, saj je v stroki hodila dokaj samosvojo pot in se niso kaj dosti sklicevali na njeno delo. Eden izmed tistih, ki so njen prispevek znali ceniti, je bil Tone Pretnar, ki je njeni metodi dela, raziskavam ustvarjalnega ritma, posvetil mednarodni slovenistični simpozij. Zgodilo se je to leta 1992, ob desetletnici smrti Marje Boršnik, ki je bila obenem tudi leto njegove smrti. S Pretnarjem sva Marjo Boršnik spoznavala natančneje, ko sva se lotila urejanja *Zbranega dela* pesnika Alojza Gradnika za zbirko slovenskih klasikov. Njena knjiga *Pogovori s pesnikom Gradnikom* iz leta 1954 nama je bila pri tem v neizmerno pomoč in vesel sem, da bo naslednje leto v okviru te edicije v celoti ponatisnjena. Sam sem nedavno pri pregledovanju skrbno urejene zapuščine naše literarne znanstvenice v knjižnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti imel priložnost spoznati ne samo znanstveni, ampak tudi človeški obraz Marje Boršnik. Najbrž je bila Marja Boršnik eden redkih ljudi, če ne celo edini človek, ki je znal ostarelemu odmaknjenemu pesniku zlesti pod kožo tako, da se je odprl in se ji izpovedal. In bil pred njo ves čas v nekakšni zadregi zaradi njenega velikega znanja in intelektualne ostrine. Nazorsko sta si bila Boršnikova in Gradnik zelo vsaksebi, pa vendar je s pesnikom navezala sproščen osebni odnos in naravnost ganljivo je skozi korespondenco spremljati, kako otročje razigran se je Gradnik z ženo odpravljal na obisk k dragi gospe Marji na Drulovko pri Kranju in kako mu niso in niso šli iz spomina prijetni trenutki, ki so jih v veseli družbi preživeli na njenem vrtu. Podobne spomine na družabna srečanja gojijo in sporočajo naprej tudi njeni številni asistenti in učenci. V zvezi z njimi je treba dodati, da gre Marji Boršnik zasluga, da se je kadrovska zasedba na ljubljanski univerzitetni slovenistiki v kratkem času bistveno popravila: poskrbela je, da imamo danes na oddelku namesto dveh treh literarnih učiteljev zaposlenih pet. Marja Boršnik je bila predsednica Slavističnega društva Slovenije med Antonom Ocvirkom, ki je bil iz njene generacije, in Antonom Slodnjakom, ki je bil nekaj let starejši. Kot da bi nam s to svojo vmesnostjo sporočala o svojem mediatorskem, posredniškem poslanstvu in simbolno pomirjala med seboj sprta

literarnozgodovinska kolega in rivalsko razpoložena oddelka, slovenistiko in komparativistiko. V imenu Slavističnega društva Slovenije, ki ima v načrtu podobno obeležje, doprnski kip, postaviti tudi na hodniku inštitucije, kjer je Marja Boršnik predano raziskovalno in pedagoško delala, pristrčno pozdravljam današnji dogodek. — *Miran Hladnik*

Sintetična slovenščina

Če morda koga zanima, si lahko na naših spletnih straneh <http://www.amebis.si/> (<http://govorec.amebis.si/demo/>) ogleda naš novi izdelek – sintetizator govora za slovenski jezik Govorec (2.0), ki smo ga razvili v sodelovanju z IJS (odsek za inteligentne sisteme). Govorca, ki ga lahko prosto preizkusite, bomo v kratkem (tednu ali treh) še dodatno izboljšali, potem pa se podali na dolgo pot nadgrajevanja ... — *Miro Romih*, Amebis, d. o. o., Kamnik (miro.romih@zrcamebis.si), 13. sept. 2006

Govorca že dolgo uporabljam in je kar uporaben. Le kje malo udari mimo: namesto "puščava" reče "puštava" na primer. Drugače pa zelo uporaben. — *Miha [Rus]* (MihaR@zrciolar.com), 13. sept. 2006

Kar po angleško

Posredujem vam zadnje stiri hude iz Ljubljane (anglansčina, anglasevanje):

1. *Dons sm si kofi čist ful posugrala.* (danes sem si kavo preveč sladkala)
2. *Kva me kolas lih k doga wokam.* (zakaj me kličeš ko sprehajam psa?)
3. *A si vidu keta kok po rufu klajmba.* (si videl kako se maček sprehaja po strehi?)
4. *Učer se je en oldi z rufa skenshu.* (Starejši gospod je včeraj naredil samomor s skokom s strehe) — *Rada Lečič* (vasja.bratina@zrcitelemach.net), 29. avg. 2006

Vprašanja (tokrat še brez odgovorov)

Ali morda kdo ve, kdo je avtor besedila Oj Doberdob, slovenskih fantov grob? Menim, da je ponarodela – če pa bi vedeli avtorja, bi bilo sijajno. — *Igor Saksida* (igor.saksida@guest.arnes.si), 5. sept. 2006

Živeli, veščaki. Ali mi kdo pomore: kakšen odstotek bi bil število flektivnih oblik v kratkih, večinoma besednih nizih? Gre za uporabniški vmesnik telefona. Primer za ruščino:

English		Russian
Selected	masculine	Выбран
	feminine	Выбрана

neuter Выбрано
plural Выбраны

Gre res za približek. Je takšnih oblik več kot 50 %, se pravi vseh neimenovalniških oblik oz. takih, ki se pregibajo po spolu, sklonu in številu. *Hic Rhodus, hic salta*: potrebujem zelo hiter odgovor. Ne linčajte me, če nisem bil povsem ekzakten. Večno vam bom hvalo pel — **Miha Rus** (MihaR@zrciolar.com), 13. sept. 2006

Objave

Poletna številka *Dialogov*, tematski prispevek **Primoža Jesenka**, urednika za gledališče pri reviji, je posvečena stanju mladega dramskega pisanja v Sloveniji.

Uvodnik presprašuje vzroke za nenehni občutek krize na polju slovenske dramske pisave in opozarja na protiargument, ki ga podaja tekmovalni izbor predstav za prihajajoče oktobrsko Borštnikovo srečanje v Mariboru: izvirna drama in gledališče razmeroma zadovoljivo živita z roko v roki. Je vtis krize varljiv?

Sledi shematičen zgodovinski pregled slovenske drame v 20. stoletju, njene moralne in družbene narave. Slovenska dramska pisava naj bi bila redko provokativna, raje manj kot bolj eksperimentalno naravnana, šokantnost v njej ne kotira visoko. S posrednostjo naj bi bilo mogoče zajemati stvarnost bolj polno – pri čemer se zdi, da sega začetek tega principa šifriranosti posredovanega pomena v šestdeseta leta prejšnjega stoletja. Pričujoča številka *Dialogov* ne poskuša formulirati odgovorov o problemskih vozlih slovenskega dramskega pisanja, nakazuje prej vitalne točke, konkretne pisave in imena, za katera se zdi, da bodo "gradila prihodnost" slovenske drame.

Izbor dramskih besedil, ki jih prinaša številka, želi videti mimo omejujočih presoje ter implicira možnosti, ki jih besedila odpirajo uprizoritvenim posegom kot svojemu osrednjemu eksistenčnemu modusu. *Divji vzhod* Iztoka Lovrića je bil januarja 2005 uprizorjen v Gledališču Glej. Igro *Komika zla* Matjaža Briškega spremlja esejska analiza **Tarasa Kermaunerja**, literarnega zgodovinarja in strokovnjaka za slovensko dramatiko, ki delo kontekstualizira znotraj aktualnih razmerij slovenske gledališke sfere in njenega odnosa do nove dramatike. Naslednja nagrajenka natečaja mlade dramske pisave je igra Reykjavik Martine Šiler. Tem trem "celovečernim" besedilom sta pridruženi dve krajši igri, ki sta nastali kot produkt dramskega laboratorija PreGleja, prve slovenske iniciative bralnega uprizarjanja novih besedil: ob *Nogavicah* Simone Semenič je tu *Beli dež* Saše Rakef, ki je kot lirični poskus izjema v nizu doslej nastalih PreGlejevih iger.

Umetnostni kritik **Rok Vevar** je prispeval širši pregled in predstavitev dejavnosti PreGleja. Temu sledi krajši pogovor s Simono Semenič, koordinatorico PreGleja, hkrati tudi njegovo udeleženko, ki govori o doseženih ciljih in o zastavljenih mednarodnih načrtih pobude. **Gašper Troha**, mladi raziskovalec na ljubljanski FF,

sklepa številko z esejem o današnjih možnostih političnega gledališča, ki je nastal ob obisku gledališkega festivala v slovaški Nitri septembra 2005 in nakazuje tehtne možnosti onkraj danega stanja sodobne slovenske dramatike in gledališča. — **Emica Antončič**, odgovorna urednica (info@zrcaristej.si), 11. sept. 2006

Druga letošnja številka *Jezika in slovstva* (51/2) obsega 122 strani. Razprave sodijo na področja historičnega jezikoslovja, deiktike, jezikovne stilistike, literarne zgodovine in literarnotipološke analize. **Matejka Grgič** obravnava jezikoslovne vede antičnega obdobja in opozarja na težave, ki spremljajo historično perspektivo jezikoslovnega preučevanja. **Darinka Verdonik** s kvalitativnim in kvantitativnim pristopom analizira diskurzne označevalce in opozarja zlasti na njihovo pragmatično funkcijo v diskurzu. Razprava **Urške Jarnovič** predstavlja kognitivnostilistično analizo pesniških besedil Daneta Zajca. Ugotavlja predvsem alternativnost besedilnih svetov Zajčeve poezije ter njihovo odprto strukturo. **Gašper Troha** na podlagi teorij P. Szondija in A. Ubersfeld razvija svojo definicijo žanra eksistencialistične drame, ustreznost te definicije pa nato preverja ob dramah J. P. Sarrtra in A. Camusa ter dramah izbranih slovenskih avtorjih P. Kozaka, M. Rožanca in D. Jančarja. Razprava **Vladke Tucovič** se ukvarja z analizo esejev o naravi Iztoka Geistra. Posveča se raziskovanju jezikovnega sloga in ubeseditvenega načina Geistrovih esejev o naravi z namenom, dognati posebnost Geistrove esejistike znotraj sodobne slovenske publicistike in literature. — V nerazpravljalnem delu **Silvija Borovnik** piše o tretjem dramaturškem zborniku AGRFT (2005), ki ga je uredil Denis Poniž, **Vojko Gorjanc** ocenjuje monografijo *Bez predrasuda i stereotipa* (2005) Mirjane Benjak in Vesne Požgaj Hadži, **Jurij E. Rojs** opisuje novi slovar sodobnega ruskega jezika (2005), ki ga je sestavil S. A. Kuznecov, **Nataša Logar** recenzira knjigo *Jezikovni obronki* (2005) Tine Verovnik, **Andraž Jež** pa monografijo Valentina Kalana *Grška filozofija – Platon: pet študij o njegovih dialogih* (2003). Zadnji del revije prinaša še poročila s treh osrednjih spomladanskih slovenističnih prireditvev: Tretjega slovensko-hrvaškega slavističnega srečanja (**Vladka Tucovič**), 17. Primorskih slovenističnih dnevov (**Maruša Mugerli**) in 42. SSJLK (**Irena Novak Popov**). Bralcem sta na voljo tudi napovednika za prihajajoči prireditvi: za simpozij o Simonu Gregorčiču (**Barbara Pregelj** in **Zoran Božič**) in za 25. simpozij Obdobja – metode in zvrsti (**Boža Krakar Vogel**). Zadnje strani pa so kot ponavadi namenjene kratkim predstavitev knjiznih novitet. — **Matjaž Zaplotnik** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 15. sept. 2006

Spletke

<http://unixgen.muohio.edu/~poetess/> – The poetess archive (arhiv angleških pesnic do leta 1900).

http://odmev.zrc-sazu.si/instituti/isn/files/File/Spored_Programm%20Lj_Ce.pdf – Program mednarodne konference (In honorem Niko Kuret) Ljudsko izročilo in religija med tradicijo in transformacijo, Ljubljana-Celje, 7.–12. 9. 2006. Od slavistov nastopajo **France Bernik, Jurij Fikfak, Roberto Dapit, Taras Kermauner, Irena Avsenik Nabergoj, Monika Kropelj** idr.

<http://www.ijs.si/lit/slikarji.html-l2> – Gradnik in slikarji, članek ob 80-letnici prof. **Zdravca**.

http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/ZapisnikUO_jun06.doc – zapisnik junijske seje UO SDS.

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/nagovori.html> – slavistični nagovori za razne priložnosti. – *miran*

<http://tinyurl.com/> – TinyUrl, aplikacija, ki vse spletne naslove v hipu predela v zelo kratko obliko.

Slovenski elektronski literarni viri

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/ssliev.html> – slovenski literarni internetni viri, predavanja za lektorje v tujini: "Polovica slovenskih pisateljev nima e-pošte." — *miran*

Lep pozdrav, pogledal sem stran in se mi zdi zanimiva osnovna zbirka spletnih naslovov za zainteresirane, a ne preveč vpeljane literarne teoretike. Kakopak sem opazil tudi, da umanjajo blogi – ti resda lahko imajo večjo ali manjšo literarno ambicijo. S tem se mi seveda pojavi vprašanje kje je meja med jezikovnim in literarnim. Zlasti na spletu. No, en zanimiv blog (dnevniki so (lahko) neke vrste literarni žanr) je gotovo: <http://mrwica.blogspot.com/>

Sam pa se ukvarjam z neke vrste spletno konkretno/vizualno poezijo. Kaj natančno (teoretsko) moje delo je, me pravzaprav niti ne zanima, s tem se lahko veliko relevantneje ukvarjajo teoretiki. Res je, da tovrstna dela (kot že 'papirnata' tradicija vizualne poezije) delno izstopajo iz polja literarnega glede na prevladujočo literarno dogajanje. A bi bilo pričakovati, da literarna stroka svoja teoretska orodja spremeni oziroma dopolni glede na tekoče literarne pristope, ne pa da vztraja na starih orodjih in razširjeno-literarna dela odrine iz svojega obzorja. Zdi se mi torej koristno, da bi se zainteresiranim skušalo predstaviti tudi literane pristope, ki so izven prevladujočih tokov. S tem mislim na razna spletna literarna dela in tudi na raziskave z zvočnostjo oziroma kombinacijo medijev (npr. Primož Čučnik).

Res je, da tega ni prav veliko in da pogosto dokumentacija ne obstaja ali pa ni dostopna. Vseeno, nekatera dela so dostopna. Pregled bi torej bilo dobro dopolniti s pregledom literarnih blogov (koristen začetek je lahko: <http://www.siblogs.com/>) in spletnih del. Moja so na <http://www.jaka.org> (še za referenco: moja zadnje predstavitev lastnega dela poteka v Patrasu, v sklopu letošnje evropske kulturne prestolnice). Zanimivo bi bilo tudi pogledati stanje spletnih mest za podporo literaturi, ki obstajajo v mednarodnem prostoru, pri nas pa tovrstnih spletnih pristopov sploh ni. Recimo: <http://www.bbc.co.uk/dna/getwriting/>
<http://www.ubu.com/>

Širjenje vednosti o literarnosti in podpornih dejavnostih, ki potekajo na spletu se mi zdi v okviru stroke zelo pomembno (v mislih imam Slovenijo). Prvič, ker tega takorekoč ni (ali pač vsaj sam tega ne opazim), drugič pa zato, ker stroka konec koncev vzgoji bodoče teoretike, kritike, učitelje ... njihovo znanje pa potem vpliva na splošno vednost javnosti. Te opombe seveda ne gredo le strani 'Sodobna slovenska literatura in elektronski viri' – mišljene so na splošno. — **Jaka Železnikar** (<http://www.jaka.org>; jaka@zrcjaka.org), 31. avg. 2006

Strinjam se z vsem povedanim. Hvala za zanimive povezave. Elektronsko verzijo članka bom dopolnil z navedenimi naslovi, v natisnjem prispevku pa bi to lahko storil samo tako, da prej kaj zbrišem. Uredniška zapoved je bila namreč tri strani in zapolnil sem jih do zadnje vrste. Na vašo literarno stran pride zainteresirani bralec preko povezave na moji citirani leposlovni strani, pri blogih pa sem res prezgodaj obupal, potem ko se mi na oglašani Lainščkovi blogovski strani pri *Delu* ni pojavilo nič. — **miran**

Dragi Miran, če bi slučajno bralce Slovlita in Jako Železnikarja zanimale spletne strani za književnost in mladinsko književnost, si jih lahko ogleda na <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/SpletnestranizaMladinskoknjizevnost2005-2006.doc>. Povezava med (mladinsko) književnostjo in računalniki je nujna in pomeni sodobno pot do znanja, ne pa samo znanje. — **Milena Mileva Blažič** (milena.blazic@guest.arnes.si), 1. sept. 2006

Hvala za zbirko povezav. Medijski prostor, ki se je odprl s povezanimi računalniki (in telefoni), je, se vsekakor strinjam, pot do informacij/znanja – je pa tudi več kot le to. Omogočil je tudi svojevrstno novo literarnost/besedilnost (spletna umetnost/literarnost, blogi in sorodno ...) in nov način osebnih/družbenih odnosov (in ti kličejo tudi po lastnem izrazu znotraj priljubljenih načinov komunikacije, en teh izrazov je gotovo tudi literaren). — **Jaka Železnikar** (<http://www.jaka.org>), 1. sept. 2006

Pravkar sem končal svoje zadnje delo, spletno vizualno pesem v obliki dodatka za pregledovalnik Firefox: Crke: <http://www.jaka.org/2006/crke/> — **Jaka Železnikar** (jaka@zrcjaka.org), 19. sept. 2006

Naslovi v zvezi z mladinsko književnostjo

Društvo bralna značka slovenije – ZPMS (Miklošičeva 16, 1000 Ljubljana, 01 4300 557, 01 4300 558 in 041 313 055; faks: 01 2396 722; info@bralnaznacka.si; <http://www.bralnaznacka.si>). Predsednik Slavko Pregl. Več informacij o dejavnostih društva vam bodo z veseljem posredovali Manca Perko in Kristina Picco, strokovna služba Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS, Tilka Jamnik, podpredsednica Bralne značke (041 60 34 36, tilka.jamnik@lj-oz.sik.si).

Slovenska sekcija IBBY, Knjižnica Otona Župančiča, enota Pionirska knjižnica, Komenskega 9, 1000 Ljubljana. Predsednik Jakob Kenda (jakob.kenda@lj-oz.sik.si; 01 434 36 31).

Center za mladinsko književnost in mladinsko knjižničarstvo, Knjižnica Otona Župančiča, enota Pionirska knjižnica, Komenskega 9, 1000 Ljubljana, kontaktna oseba Darja Lavrenčič Vrabc (darja.lavrencic@lj-oz.sik.si, 01 434 36 31).

Revija *Otrok in knjiga*. Mariborska knjižnica, Pionirska knjižnica Rotovž, Rotovski trg 2, 2000 Maribor. Urednica Darka Tancer Kajnih (revija@mb.sik.si, 02 23 52 100).

Rosanda Sajko: *Poetičnost zvoka – Ustvarjalne možnosti radijske igre za otroke*. Maribor: Mariborska knjižnica in *Otrok in knjiga*, 2006. Redna cena 4500 SIT, cena s 15 % popusta 3.825 SIT.

Sekcija za mladinsko književnost pri Društvu slovenskih pisateljev, Tomšičeva 12, 1000 Ljubljana, <http://www.drustvo-dsp.si>, 01 2514144; dsp@drustvo-dsp.si. Predsednik DSP Vlado Žabot, predsednica Sekcije za mladinsko književnost Janja Vidmar (041 530193).

Povabimo besedo: http://www.drustvo-dsp.si/drustvo/dejavnosti/Povabimo_besedo/povabimo_besedo.html – vzgojni program Povabimo besedo pri DSP.

Antologija slovenske dječje književnosti. Mlinarec-Plavić d. o. o., Severinska 30, 10000 Zagreb; robertmlynarec@yahoo.com, redna cena 180 kn (24 eur) + poštnina, cena z 20 odstotnim popustom 144 kn (19 eur).

Geniji: antologija sodobne slovenske mladinske kratke proze. Genija d. o. o., Litijska cesta 12 a, Ljubljana, telefon: 051 415 616, info@genija.com. Redna cena 5.700,00 SIT, cena s 30-odstotnim popustom 3.990,00 SIT

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html>. Med članske ugodnosti sodijo poleg vsakomesečne *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit oz. 16,3 eur namesto 20,5 eur), na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit oz. 15,2 eur namesto 20 eur), na knjige Založbe ZRC SAZU ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje. Člani Slavističnega društva Slovenije z istimi ugodnostmi postanejo tudi vsi tisti, ki se včlanijo v svoje pokrajinsko slavistično društvo in članarino poravnajo na njegov račun.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum:

Podpis:

Članarino za leto **2006 (3800 sit** ali 15,9 eur) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitreje identifikacije prosim, naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Helena Kenda (helena.kenda@siol.net), Ljubljanska cesta 3, 4240 Radovljica, tel. 040-692-829). Novinci pošljite prijavnico na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, na miran.hladnik@guest.arnes.si ali preko obrazca na <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica.html>. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti zastopnik prejemanju obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran <http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit>. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu <http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/>. **Članom brez plačane članarine z oktobrom 2006 *Kroniko* prenehamo pošiljati. Sporočite prosim takoj, če bo prišlo do napake.**

Preseganje meje (Slovenski slavistični kongres v Zagrebu)

Filozofska fakulteta, Ivana Lučića 3

Program

Četrtek 5. 10. 2006

9.45–10.45		Otvoritev in podelitev nagrad
10.45–11.00		Odmor
		Slovenistični Zagreb
11.00–11.15	Jože Toporišič	Moja zagrebska leta
11.15–11.30	Zoltan Jan	Prispevek Frana Petreta k razvoju slovenske literarne vede
11.30–11.45	Vladka Tucovič	"Silno volim ljepotu tog grada, koji je i zao i dobar, i vjeran i nevjeran": Zofka Kveder v Zagrebu (Ob 80-letnici smrti)
11.45–12.00	Klemen Lah	Podoba hrvaških literarnih likov v slovenskih zgodovinskih pripovedih
12.00–12.15	Francka Premk	Slovenistični prispevki pri reviji <i>Riječ</i> (od 1995 do 2005)
12.15–12.30	Diskusija	
12.30–14.30		Kosilo v fakultetni kantini
		Izdajanje slovenske leposlovne klasike
14.30–14.45	Matija Ogrin in Tomaž Erjavec	Elektronske znanstvenokritične izdaje slovenskega slovstva: Ekdotična vodila, standardi in možnosti
14.45–15.00	Marijan Dovič	Slovenska leposlovna klasika v elektronskih znanstvenih izdajah
15.00–15.15	Diskusija	
15.15–15.45		Odmor z Brankom Gradišnikom
	Vodi Zvonko Kovač	Ilirizem
15.45–16.15	Marko Stabej	Slovenščina in južnoslovanski jeziki: Kako se razumemo?
16.15–16.30	Anita Peti-Stantić	Zunajjezikovna zgodovina jezika: Kopitar in Gaj
16.30–16.45	Zrinka Blažević	Ilirizam kot heterotopija
16.45–17.00	Jožica Čeh	Cankarjev pogled na ilirizem in novoiliristične težnje Frana Ilešiča
17.00–17.15	Blanka Bošnjak	Vpliv ilirizma na slovensko književnost: Stanko Vraz
17.15–17.30	Diskusija	
17.30–18.00		Odmor z Brankom Gradišnikom

		Slovanske literature pri pouku slovenske književnost
18.00–18.15	Vesna Požgaj Hadži, Mirjana Benjak	Dolga pot do sosedove sodobne proze
18.15–18.30	Agnieszka Będkowska-Kopczyk	Poljski slovenist v akademskih klopeh: Pragmatika slovenističnega izobraževanja na akademskem nivoju
18.30–18.45	Michał Kopczyk	Terra (ki je vedno manj) incognita (O položaju slovenske literature na Poljskem po letu 1991)
18.45–19.00	Diskusija	
20.00		Večerja z glasbo (in plesom) v Hotelu International

Petek 6. okt. 2005

9.00–9.15	France Bernik	Zbirka slovenskih literarnih klasikov: Zgodovina in perspektive
		Slovenistična in primerjalna literarna veda
9.15–9.30	Zvonko Kovač	Domača-tuja (književna) slovenistika
9.30–9.45	Tone Smolej	"Vplivologija je najhujša sovražnica vsake resne literarne zgodovine": Zgodnje slovenske polemike o smiselnosti primerjalne književnosti
9.45–10.00	Milena Blažič	Primerjalna mladinska književnost
10.00–10.15	Diskusija	Vodi jo Janez Vrečko
10.15–10.45		Odmor z Matejem Krajncem
10.45–12.45		Občni zbor
12.45–14.45		Kosilo v fakultetni kantini
14.45–16.15		Slovenist v razredu (okrogla miza)
	Boža Krakar Vogel	Zakaj sodi slovenist med najbolj obremenjene učitelje
	Marjana Hodak	Med rutino in iskanjem smisla
	Bernarda Rovtar	V iskanju (izgubljene?) smiselnosti
	Sonja Hudej	Uresničevanje ciljev pouka v večpredstavni učilnici
	Neža Ritlop	Ne marajo slovenščine?
16.15–16.45		Odmor z Matejem Krajncem

		Mladinska književnost (okrogla miza)
16.45–17.00	Igor Saksida	Sodobna slovenska mladinska poezija
17.00–17.15	Dragica Haramija	Sodobna slovenska mladinska proza
17.15–18.00	Jakob J. Kenda	Pionirska knjižnica
	Janja Vidmar	Sekcija za mladinsko književnost pri društvu slovenskih pisateljev
	Darka Tancer Kajnih	Revija <i>Otrok in knjiga</i>
	Manca Perko	Bralna značka Slovenije
18.00–19.00		Večerja v fakultetni kantini
19.00–22.00		Pogovor s pisateljico Sanjo Pilič (vodi Vladka Tucovič) in družabni večer z Janijem Kovačičem

Sobota 7. okt. 2006 9.00–15.00

Strokovna ekskurzija po slovenističnem/slavističnem Zagrebu z obiskom razstave slovenike v hrvaški nacionalni knjižnici ob 12.00 (Miha Glavan, Zvonko Kovač, Vladimir Osolnik), zakuska.

Predstavitve knjig in projektov

Četrtek 5. oktobra 2006

14.30–14.40	Dragica Haramija, Prevodi slovenske mladinske književnosti v hrvaščino
14.40–14.50	Dragica Haramija, Geniji: antologija sodobne slovenske izvirne kratke proze za mladostnike
14.50–15.00	Blanka Bošnjak, Premiki v sodobni slovenski kratki prozi
15.00–15.10	Carmen Kenda Jež, Hanna Popowska-Taborska, Zgodnja zgodovina Slovanov v luči njihovega jezika
15.15–15.45	Odmor z Brankom Gradišnikom
16.00–16.10	Irena Avsenik-Nabergoj, Ljubezem in krivda Ivana Cankarja
16.10–16.20	Fedora Ferluga Petronio, Pjesničko stvaralaštvo Nikole Šopa (1904–1982) između filozofije i kozmologije
16.20–16.30	Fedora Ferluga Petronio, Književni plurilingvizem v okviru slovankih jezikov. Projekt Mednarodnega centra za plurilingvizem na Univerzi v Vidmu
16.30–16.40	Helena Dobrovoljc, Slovenska teorija jezikovne naravnosti s slovenskim (obliko)skladenjskim gradivom
16.40–16.50	Meta Grosman, Razsežnosti branja; Za boljšo bralno pismenost, Karantanija, 2006

16.50–17.00	Vesna Požgaj Hadži in Mirjana Benjak, Brez predsodkov in stereotipov: Medkulturna sporazumevalna zmožnost v družbenem in političnem kontekstu
17.30–18.00	Odmor z Brankom Gradišnikom
18.00–18.10	Meta Lokar, Mesto in meščani v slovenskem jeziku, literaturi. Zbornik predavanj 42. seminarja slovenskega jezika, literature in kulture (ur. Irena Novak-Popov)
18.10–18.25	Mojca Nidorfer Šiškovič, Projekt Svetovni dnevi slovenske literature
18.25–18.40	Jana Zemljarič Miklavčič, »Slovenščina na daljavo« že dostopna na internetu
18.40–18.55	Predstavitev Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik

Petek 6. oktobra 2006 dopoldne

9.15–9.30	Metka Hojnik Verdev, Slovenščina v okviru projektnega tedna v prvem letniku prenovljenega programa Frizer/frizerka na Srednji strokovni in poklicni šoli Celje
9.30–9.45	Helena Muha, Globalizacija jezika
9.45–9.55	Aleksandra Bizjak, Pridiga kot žanr. Ljubljana: Založba ZRC, 2005
9.55–10.05	Nataša Jakop, Pragmatična frazeologija. Ljubljana: Založba ZRC, 2006
10.15–10.45	Odmor z Matejem Krajncem
10.20–10.30	Domača branja založniške hiše Delo
10.30–10.40	
10.40–10.50	Tone Smolej, Retorične figure
10.50–11.00	Franci Just, Panonski književni portreti

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zagreb_program.html](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zagreb_program.html) 4. julija 2006, obnovljeno 25. sept. 2006 Miran Hladnik.

Uvod (informacija za javnost)

Z letom 2006 načrtujemo serijo slovenskih slavističnih kongresov zunaj domačih meja: v Zagrebu, Trstu in Celovcu. Na simbolni ravni pomeni ta ekspanzija odpiranje vrat varnega zavetja "svojega prostora", izstop iz samozadostnosti in odpoved določenosti nacionalne filologije z državnim teritorijem. Utemeljujejo jo potreba po promociji slovenistike na univerzah sosednjih držav, potreba po mednarodni vpetosti in soočanju z alternativnimi strokovnimi pogledi in praksami ter priložnost artikulacije tistih jezikovnih, literarnih in nacionalnopolitičnih tem, ki so povezane s kongresnim dogajališčem, v zagrebškem primeru zlasti ilirizma ter zagrebških Slovencev Stanka Vraza, Matije Valjavca, Ferda Kočevarja, Frana

Celestina, Frana Erjavca, Zofke Kveder, Frana Ilešiča, Alojza Gradnika, Frana Petreta, Jožeta Pogačnika itd. Za vse naštete seveda tudi tokrat ne bo časa. Zagrebško dogajališče referente nagovarja k razmisleku o arbitrarnosti kulturnih odločitev: koliko sta literarna in kulturna identiteta rezultat jezikovnih danosti, koliko pa zgolj posledica starih upravnih razdelitev in ekonomskih odločitev.

V načrtovani seriji prihodnjih slovenskih slavističnih kongresov je bil na prvem mestu predviden Trst, ko pa je bil Trst iz različnih utemeljenih razlogov prestavljen v leto 2007, je pripadla vloga prvega kongresnega dogajališča zunaj državnih meja Zagrebu. (Za takojšnjo pripravljenost in pomoč pri organizaciji se prisrčno zahvaljujem kolegu prof. dr. Zvonku Zvonku Kovaču s Filozofske fakultete v Zagrebu, dekanu fakultete prof. dr. Miljenku Jurkoviču pa za prostore, ki nam jih je prijazno odstopil.) Zagreb ima v naši zavesti prej status velikega mesta kot izpostave slovenstva ali slovenistike. Proti Zagrebu je gravitiral ves slovenski jugovzhod, ker mu je bilo tako bolj pri roki in bližje od Ljubljane. Med 14. in 16. stoletjem so za politično povezovanje slovenskih in hrvaških dežel skrbeli Celjski grofje, v 15. stoletju Matija Korvin oziroma "naš" kralj Matjaž in od 16. stoletja dalje vključenost v skupne države. Več je nudila dela Hrvaška Slovincem kot narobe: tako gozdarjem kot profesorjem, služkinjam kot gledališčnikom, uradnikom, oficirjem in podjetnikom, zato ni čudno, da živijo v Zagrebu številni Slovenci.

Za Slovence je bil Zagreb vedno zanimiv tudi kot univerzitetno središče; tja (ali pa v Prago) so šli študirat tisti, ki jim je slovansko čustvovanje odsvetovalo vpis na graško ali dunajsko univerzo. Ljubljanski literarni zgodovinarji so Zagrebu vedno zavidali t. i. zagrebško literarnovedno šolo – nezaneomarljivo število slovenskih univerzitetnih filologov si je pridobilo zagrebško doktorsko diplomu.

Ker imamo Slovenci težave z dojemanjem Zagreba kot enega od alternativnih slovenskih kulturnih centrov (na isti ravni s Trstom, Celovcem, Mariborom), nas vedno znova začudijo podatki o slovenskih avtorjih, ki so živeli, pisali in izdajali svoje knjige v Zagrebu ter tako vpisali mesto med začetna žarišča slovenske literature. Nad njimi visi nekakšna stigma, ali pa jih je doletela popolna pozaba. Pomislimo samo na Prešernovemu *Krstu* konkurenčno pesnitev *Sedem sinov* Jožefa Žemlje iz leta 1842, na Kočevarjevega *Mlinarjevega Janeza*, 1859, ki je ogrožal junaško prvenstvo Levstikovega *Martina Krpana*, in na satirično noveleto *Dijak v Luni* Andreja Volkarja, 1871, ki je zgodnji zgled daljše fantastične proze. Oboje, stigmo in pozabo, je mogoče pripisati strahu, da bi priznanje alternativnih kulturnih skupin in konceptov utegnilo ogroziti centralno in združevalno vlogo Ljubljane.

Negativna stališča do slovenskega Zagreba, ki jih metaforično reprezentira lik "slovenskega uskoka" Stanka Vraza, naravnost kličejo po analizi. Boleče slovensko razmerje do Zagreba je indikator dejstva, da odločitev za samostojno nacionalno eksistenco v prvi polovici 19. stoletja nikakor ni bila samoumevna in da je rojevala različne dileme, ki jih je vsaka generacija dolžna znova premisliti. Morda je bila občutljivost do teh vprašanj razumljiva v času negotovega ustanavljanja lastne

identitete, danes, ko nas ne bremeni več fantastično zahtevni projekt nacionalnega zedinjevanja, pa je anahrono. Objektivni in sproščeni odnos do preteklih kulturnih odločitev ovira žal slovenska obsesivna želja po oddaljevanju od vsega balkanskega. Prispeva k pomanjkanju refleksije ter vodi k odrivanju in potlačitvi. Nelagodje ob odpiranju jezikovno-literarno-kulturnih alternativ v minulih stoletjih je žalosten znak slovenske nesamozavesti.

Literarni zgodovinar Henry Cooper je v svoji monografiji o Prešernu pred več kot 25 leti razložil, da imamo Slovenci Franceta Prešerna za svojo kulturno ikono zato, ker nam je ponudil uspešen model kulturnega preživetja in rasti. Na kratko povzeto gre Slovincem kulturno dobro zato, ker smo razvili posluš za tuje kulturne vrednote, si jih upali prevzeti in si jih znali prilagoditi. Prešernov pesniški zgled ni nagovarjal k zapredanju v toplo, varno, samozadostno, identitetno samoslovenstvo, ampak se je, tako kot njegov Črtomir, zavzel za tvegano odprtost tujemu in drugačnemu. Odpiranje nacionalne lupine pomeni tako sprejem tujih govorcev in tuje slovenistike kot ekspanzijo slovenistike preko državnih meja. Podjetne nacije odpirajo kulturne in promocijske centre po svetu, mi pa naj bi zgolj blagorovali svoj zapeček in uživali v dragem nam Blatnem dolu? "Slovenistični misijon" v Zagrebu je refleks tiste države, ki jo je nakazal Prešeren s Črtomirjem v koncu *Krsta pri Savici*, kjer pravi: "med svoje rojake / Slovence gre, **in dalje čez njih mejo**, / do smrti tam preganja zmot oblake", in jo v različnih oblikah ponavljajo vsa kapitalna slovenska literarna dela. Stališča kolegov slavistov, ki ste v anketi potrdili Zagreb za primerno lokacijo letošnjega kongresa in se kongresa udeležili v večjem številu, kot je bilo to običajno v zadnjih letih, pričajo, da Prešernova nazorska dediščina in Črtomirjev recept kulturnega preživetja še nista presežena.

Izbira Zagreba za slovenski slavistični kongres je nenavadna samo na prvi pogled. Od nje si obetamo več koristi. 1. S tem promoviramo slovenistiko zunaj slovenskih meja in podpiramo njen razvoj na sosednji univerzi. 2. Zaradi nezadostne reprodukcije naravnih govorcev (primanjkljaj je menda okrog 17.000 letno!) ozaveščamo nujno po prilagoditvi izobraževalnega sistema (tudi jezikovnega in literarnega pouka) interesentom, ki jim bo slovenščina sprva tuj jezik. 3. Kongres dokazuje, da smo sposobni drugačne mesedbojne komunikacije, kot jo diktirata tako imenovano javno mnenje in neodgovorni politiki na obeh straneh. 4. Mimogrede lahko izrazimo tudi podporo zagrebški slovenski skupnosti. Referenti so uglasili svoje prispevke na hrvaško-slovenske teme. Ker je takih več kot ena tretjina, ima zbornik lepo vidno rdečo nit, ki povezuje med seboj različne sekcije: o ilirizmu, o nacionalni in primerjalni literarni vedi, o slovenističnem Zagrebu, o vlogi literature pri pouku slovenščine.

Sosedsko je obarvan tudi spremljevalni kulturni programa: pogovor s pisateljico Sanjo Pilič, vnukinjo Zofke Kvedrove, zagrebški teksti pisatelja Branka Gradišnika in ekskurzija po slovenističnem Zagrebu, ki se zaključi z razstavo slovenike v zagrebški nacionalni knjižnici. Okrog 150 prijavljenih udeležencev bo imelo priložnost prisluhniti prispevkom o izdajanju slovenske leposlovne klasike,

kolegom, ki bodo v vzporedni sekciji predstavljali svoje knjižne novitete in projekte, poseči v diskusijo o položaju profesorjev slovenščine v šoli ali v debato o mladinski književnosti in čestitati akademikoma Jožetu Toporišiču in Francetu Berniku, ki bosta nastopila z referati, ob njuni 80-letnici.

V času, ko je marsikomu nevšečna vsaka prijazna misel o sosedih in bi najraje potlačil v pozabo vse, kar nas kulturno povezuje, nacionalistično zavzeti pa bi radi celo klicali na korajžo in postavljali zidove, smo slavisti na obeh straneh meje (ki se ji, tako upamo, počasi izteka rok trajanja) toliko bolj zadolženi, da namesto pregrad in prekopov kažemo na zgodovinske mostove, jih vzdržujemo in gradimo nove. — **Miran Hladnik**, glej tudi <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/zbornik2000.pdf>

Kongresne spletne strani

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kongres.html> – začetna stran kongresa.

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/obvestila.html> – obvestila.

http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica_zg.html – prijavnica.

http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavljeni_zg.doc – preverite svojo prijavo na kongres.

http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zagreb_program.html – program.

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zbornik2006.pdf> – zbornik z referati za kongres (265 str.).

http://www.hup-zagreb.hr/int_lokacija_en.php – hotel International, Miramarska 24, tel. 01 / 6108-400.

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijaveInternational.doc> – preverite svojo rezervacijo v hotelu International.

<http://www.hotelsrus.com/search.php?ref=AFRA9&fn=city&CityCode=ZAG> – drugi cenejši hoteli v Zagrebu.

<http://www.zagreb-touristinfo.hr/?id=93&l=h&nav=nav4> – Turistične informacije.

http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/lokacija2_zg.gif – zemljevid lokacije.

http://www.hdki.hr/hdki_files/Zagreb_map.jpg – zemljevid središča Zagreba.

<http://www.ffzg.hr/> – Filozofska fakulteta Univerze v Zagrebu.

<http://www.ffzg.hr/juzslav/> – Oddelek za južno slavistiko na FF Zg.

Kako do tja (<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kakodotja.html>) – na spletu tudi s slikami)

Še najudobnejša varianta do Zagreba je vlak. Vožnja iz Ljubljane do Zagreba traja dobri dve uri. Primerna zveza nazaj za tiste, ki bodo pohiteli, je 13.55, in za ostale ob 18:10 (prihod v Ljubljano ob pol devetih). Sicer pa se pridružite komu od udeležencev z osebnim avtomobilom. Oglasite se prosim tisti, ki ste pripravljeni sprejeti sopotnike in z njimi deliti stroške prevoza. Edini avtobus čez dan odpelje nazaj v Ljubljano z glavne avtobusne postaje v Zagrebu ob 14.25. Do avtobusne postaje pelje tramvaj št. 5. Vozovnico kupite za 6,5 kn v trafiki ali za 8 kn pri vozniku.

S http://www.slo-zeleznice.si/sl/mednarodni_promet/mednarodne_povezave/hrvaska/zagreb/
 prepisujem železniški vozni red:

Ljubljana - Zagreb

Postaja	EN 241	MV 297	MV 415	EC 53	IC 211	MV 431*	EC 213	MV 411	EC 315
Ljubljana	2:35	6:15	8:35	13:20	14:08	15:40	17:45	21:05	21:45
Zagreb Gl. kol.	4:56	8:34	10:52	15:42	16:32	18:14	20:03	23:31	23:59

*Vlak MV 431 ne vozi ob sobotah in nedeljah.

iz Maribora		5:45	8:22	12:50	13:20	15:14	16:50	in še kakšen vmes	
-------------	--	------	------	-------	-------	-------	-------	-------------------	--

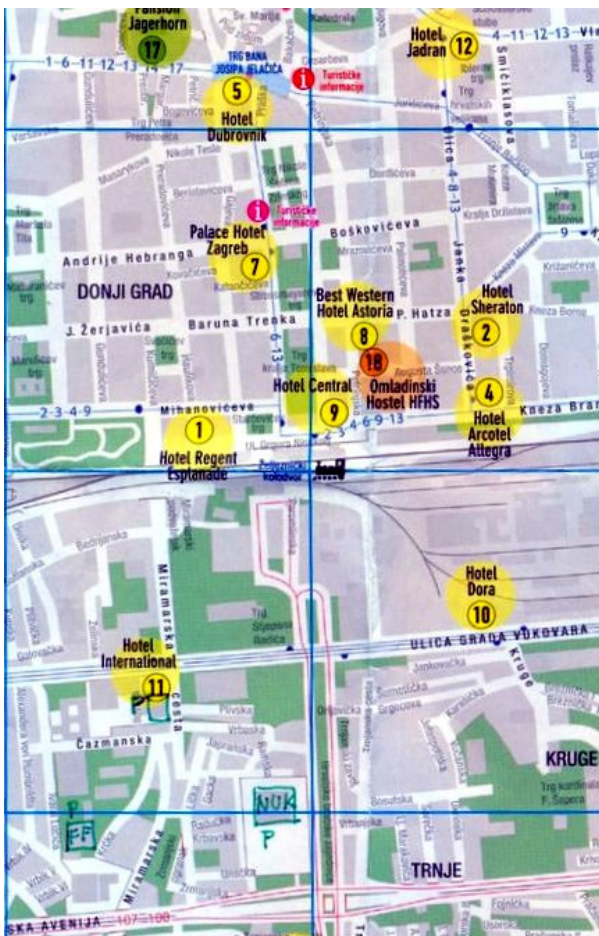
Zagreb - Ljubljana

Postaja	MV 410	EC 212	EC 314	IC 210	EC 52	MV 414	MV 296	EN 240
Zagreb Gl. kol.	5:53	7:50	9:44	13:15	13:55	18:10	21:05	23:22
Ljubljana	8:32	10:06	12:02	15:39	16:12	20:31	23:28	1:42

Mariborčani morate na pol pol ure prej kot iz Ljubljane. Z nakupom povratne vozovnice prihranite tisočaka (na blagajni povejte, kdaj se vračate). Dve uri in pol voznje se zaradi morebitne zamude lahko podaljša na slabe tri ure. Ko izstopite na glavnem kolodvoru, boste tisti z obilno prtljago najeli do hotela taksi, minimalisti pa se boste sprehodili do hotela peš. Izpred postaje krenete levo in čez dobrih 400 metrov pri prvem podvozu po Miramarski cesti prečkate železnico. Do hotela International, ki je na križišču Miramarske in Ulice grada Vukovara, je nekaj čez 600 m ali od postaje skupaj malo več kot 1 kilometer, kar zmerno obremenjenemu hodcu ne vzame več kot 10 minut. Enako daleč, samo v nasprotno smer, je od železniške postaje do centra mesta.

Udobne direktne avtobusne linije do hotela ni. Hotel ima veliko plačljivo parkirišče za tiste, ki boste prispeli z osebnim avtomobilom. Dovolj zgodnji prihod vam omogoči tudi izbiranje zastoj parkirnega mesta v sosednjih ulicah. Zelo veliko takega prostora je pred Nacionalno knjižnico v neposredni bližini, poskrbeli pa bomo tudi za parkirna mesta za zapornico pred Filozofsko fakulteto. Od hotela do Filozofske fakultete, kjer se bo dogajal kongres, je malo več kot 500 m ali dobrih šest minut sprehoda. Izpred hotela krenete desno okrog vogala in po Čazmanski ulici do Ulice Ivana Lučiča ter po njej levo mimo Fakultete za strojarstvo i brodogradnje do Filozofske fakultete. Druga, malo krajša pot je diagonalno po Krčki ulici.

Fakulteto bomo prepoznali po grafitu, ki na fasadi pozdravlja dekana **Miljenka Jurkovića** – mi smo mu hvaležni za gostoljubje – "Jurkoviću, sto mu gromova". Ker se nas je prijavilo več, kot smo sprva predvidevali, bomo manjše predavalnice morali zamenjati za večje – s katerimi, boste obveščeni šele na kongresu. V večji

predavalnici se bo odvijal glavni del programa, v manjši zraven pa predstavitev knjig in projektov. Med odmori se bo na hodniku ali v kantini v kleti odvijal literarni intermezzo (v četrtek **Branko Gradišnik** z besedili iz še ne objavljene knjige na temo slovensko-hrvaških razmerij *Strogo zaupno o Sloveniji: Polihistorigični klumparativni blefsikon*; njen prvi del ima naslov Glava vojvodine Kranjske, drugi pa Rep vojvodine Kranjske). V petek nas bo med odmoroma sproščal **Matej Krajnc**, zvečer pa **Jani Kovačič**. V petek zvečer bomo tam edini gosti in bomo v njenem prijetnem ambientu prisluhnili vnukinji Zofke Kvedrove, zagrebški pisateljici **Sanji Pilić** in se družili do desete ure zvečer. Več o nastopajočih na njihovih spletnih straneh: Jani Kovačič (<http://matty.breg.si/besedila/kovac.html>), Sanja Pilić (<http://www.atorska-kuca.hr/pilic.htm>), Matej Krajnc (<http://www.matejkrajnc.com/>). Na hodniku ali v kantini bomo med odmori dobili tudi kavo, čaj, mineralno vodo in piškote, in seveda použili četrtkovo in petkovo kosilo ter petkovo večerjo.

Druga kulturna ponudba

Igralec **Niko Goršič** (Nick Upper) je v Kazalištu ITD (Savska 25, Zagreb) režiral Zajčevo dramo *Grmače*. 24. septembra zvečer sem si na njegovo povabilo ogledal ljubljansko premiero te slovensko-hrvaške koprodukcijske drame (pripravili so jo Teatar ITD, Eurokaz in zagrebska ter ljubljanska akademija za gledališče) v Mestnem gledališču ljubljanskem v okviru festivala Ex ponto, in jo toplo priporočam, saj se lepo vklaplja v naš zagrebški program. Gre za igralsko zahtevno (eno uro in 40 minut dolgo) in tudi scenografsko stremljivo predstavo. Predstave so v Zagrebu 5.–7. oktobra in so primerna samoplačniška alternativa našemu internemu programu. Več informacij in vstopnice pri Urški Comino, Kulturno društvo B-51, Ex ponto (<http://www.ljudmila.org/exponto/>), Prešernova cesta 7, 1000 Ljubljana, 01 426 94 05, b51@mail.ljudmila.org.

Do danes vemo še naslednje predstave v Zagrebu: Satirično kazalište Kerempuh: Rene/Tarik/Illuman, *Magic act show* (<http://www.kazalistekerempuh.hr/main.asp?ID=42>, petek 6. oktobra 2006).

Gradsko kazalište Gavella: Filip Šovagović, *Ptičice* (<http://www.gavella.hr/narudzba.aspx>, četrtek 5. oktobra 2006) in Mate Matišić, *Sinovi umiru prvi* (<http://www.gavella.hr/predstava.aspx?id=604>, petek 6. oktobra 2006).

Hrvatsko narodno kazalište/Opera: Milan Ogrizović-Mustafa Nadarević, *Hasanaginica* (<http://www.hnk.hr/hr/predstava.php?id=78>, četrtek 5. okt. 2006 ob 19.30).

Humanitarni koncert Hrvatske lige za borbu proti raku Operni biseri, petek 19.30.

Obroki

Malice, kosila in večerje so letos vključene v kotizacijo. Število obrokov za kosila in večerje ter kav, sokov in čajev (ter palačink) za odmore pripravijo v hotelu in v fakultetni kantini glede na število prijavljenih udeležencev. Lepo prosimo vse neprijavljene, ki boste na kongresu samo kratek čas in nameravate ostati tudi na kosilu, večerji in med odmori, da že zjutraj poveste hostesi, kateri obrok boste použili, in ji odštejete za:

- kosilo v fakultetni kantini v četrtek – *1200 sit* (zagrebački odrezek + roštan krompir + solata / vegetarijansko)
- večerja v hotelu International v četrtek – *6000 sit* (bife: dalmatinski pršut, domača šunka, pečena v kruhu, karpачo iz grdobine, solata iz morskih sadežev, hladni svinjski kare, sirova in zelenjavna solata, solata Marco Polo, slavonski kuleni, izbor domačih sirov, hladno pečena zelenjava; losos v paradižnikovi omaki, zeleni rezanci s tartufi, ocvrti šampinjoni s tatarsko omako, zapečeni zagorski štruklji; puranove prsi v omaki iz fine trave (?), pečena telečja koljenica (?), svinjski kotlet na samoborski način, piščančja rolada v rožmarinovi omaki,

- file grdobine v belem vinu, telečji medaljoni z gobami; razne priloge; izbor sezonskih solat; sladice: čokoladne kocke, sadni parfait, jabolčni zavitek (štrudelj), dubrovniška rožata, sirova torta, izbor svežega sezonskega sadja)
- kosilo v fakultetni kantini v četrtek – 1200 sit (jelenji golaž + njoki + solata / vegetarijansko)
 - večerja v fakultetni kantini v četrtek – 1200 sit (bife: ribe + hladne solate)
 - čaj, kava, mineralna voda, piškoti, palačinke – 300 sit za en odmor; 600 sit za cel dan; 1200 sit za četrtek in petek

Prijavnica za slovenski slavistični kongres v Zagrebu 5.–7. oktobra 2006

Zamudniki takoj pošljite izpolnjeno prijavnico na naslov Slavistično društvo Slovenije, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, ali na marjana_lavric@hotmail.com, ali tako, da kliknete na gumb <Pošlji> na dnu obrazca na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica_zg.html, kjer izpolnite prej polja Ime in priimek, Stalni naslov, Kontaktni naslov, Telefon, Delovno mesto, E-pošta, Član SD da / ne.

Kotizacija znaša 15.000 SIT za člane slavističnih društev in 25.000 SIT za nečlane. Referenti, predsedniki pokrajinskih društev in častni člani SD so gostje in ne plačajo kotizacije in bivanja v hotelu, pač pa pričakujemo, da oboje poravnajo tisti udeleženci, ki bodo predstavljali svoje knjige in projekte. Predložite prosim potrdilo o plačani kotizaciji na račun SDS 02083-0018125980 oziroma jo poravnajte ob prihodu; inštituciji (šoli) pošljemo račun.

Kdo plača kotizacijo: sam / inštitucija

Način plačila: plačilni nalog / gotovina na kongresu

Naslov in sedež inštitucije ter tel.:

Davčna št. inštitucije:

Katerega obkongresnega dogajanja se nameravate udeležiti?

- Večerja s plesno glasbo 5. okt. ob 20.00 (20 EUR, s kotizacijo zastonj) da / ne
- Literarni intermezzo z Janijem Kovačičem, Matejem Krajncem in Brankom Gradišnikom 5. in 6. okt. med odmori (zastonj): da / ne
- Pogovor s pisateljico Sanjo Pilić, vnukinjo Zofke Kveder 6. okt. 20.00 da / ne
- Gledališka predstava v petek 6. okt. ob 20.00 (20 EUR): da / ne
- Ekскурzija po slovenističnem Zagrebu z ogledom razstave zagrebške slovenike v nacionalni knjižnici v soboto 7. okt. ob 12.00 (zastonj) da / ne

Kotizacija pokriva darilno vrečko s kongresnim zbornikom, *Kroniko* SDS in turističnim gradivom, dve kosili in petkovo večerjo v fakultetni kantini, kavo med odmori, večerjo s plesom v četrtek 5. okt. 2006 v hotelu International in ekskurzijo po slovenističnem Zagrebu z zaključno zakusko v soboto 7. oktobra.